

Л. В. СОКОЛОВА, О. В. КОЛІСНИК, Г. М. ВЕРЯСОВА
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ЩОДО ВИБОРУ
НАЙБІЛЬШ ПРИВАБЛИВОГО ОБ'ЄКТА РЕАЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ

У статті розглянуті питання дослідження та аналізу існуючих науково-методичних підходів до оцінки показника інвестиційної привабливості машинобудівних підприємств – об'єктів реального інвестування з метою прийняття відповідного обґрунтованого інвестиційного рішення. Інвестиційна привабливість підприємства характеризується, перш за все, сукупністю показників його фінансово-економічного стану, на основі аналізу яких потенційний інвестор може прийняти управлінське рішення щодо доцільності вкладення вільних засобів у розвиток цього підприємства без значного ризику їх втрати або неотримання очікуваного доходу на інвестований капітал.

На практиці прийняття рішення щодо вибору моделі оцінки інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання дозволить оптимізувати процес моделювання оцінки інтегрованого показника інвестиційної привабливості машинобудівного підприємства за критерієм адекватності обраної математичної моделі отриманим результатам оцінки.

Було розроблено поетапну технологію вирішення задачі, яка базується на загальній схемі прийняття інвестиційного рішення і містить 12 змістовних етапів. Експериментальну апробацію запропонованого підходу було реалізовано на прикладі застосування трьох апіорі обраних дескриптивних жорстко детермінованих змішаних математичних моделей і на фактологічній основі трьох вітчизняних машинобудівних підприємств. Було розраховано інтегральний показник інвестиційної привабливості підприємств, оцінено їх ранги, зроблено відповідні висновки.

Порівняльний аналіз отриманих результатів показав, що використання авторської математичної моделі, яка базується на використанні ряду основних темпових фінансових показників, буде сприяти більш глибокому аналізу інвестиційної привабливості підприємств машинобудування, розкривати найбільш повну низку переваг потенційних інвестиційних альтернатив підприємств для залучення інвестицій.

Ключові слова: об'єкт інвестування, інвестиційна привабливість, науково-методичне забезпечення, математична модель, метод, темповий оцінний показник, інтегральний показник, ранг підприємства.

Л. В. СОКОЛОВА, О. В. КОЛЕСНИК, А. Н. ВЕРЯСОВА
НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЯ ПО ВЫБОРУ НАИБОЛЕЕ
ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОГО ОБЪЕКТА РЕАЛЬНОГО ИНВЕСТИРОВАНИЯ

В статье рассмотрены вопросы исследования и анализа существующих научно-методических подходов к оценке показателя инвестиционной привлекательности машиностроительных предприятий - объектов реального инвестирования с целью принятия соответствующего обоснованного инвестиционного решения. Инвестиционная привлекательность предприятия характеризуется, прежде всего, совокупностью показателей его финансового состояния на основе анализа которых потенциальный инвестор может принять управленческое решение о целесообразности вложения свободных средств в развитие этого предприятия без значительного риска их потери или неполучения ожидаемого дохода на инвестированный капитал.

На практике принятия решения по выбору модели оценки инвестиционной привлекательности предприятия позволит оптимизировать процесс моделирования оценки интегрированного показателя инвестиционной привлекательности машиностроительного предприятия по критерию адекватности выбранной математической модели полученным результатам оценки.

Был разработан поэтапную технологию решения задачи, которая базируется на общей схеме принятия инвестиционного решения и содержит 12 содержательных этапов. Экспериментальную апробацию предложенного подхода было реализовано на примере применения трех апіорі избранных дескриптивных жестко детерминированных смешанных математических моделей и на фактологической основе трех отечественных машиностроительных предприятий. Было рассчитано интегральный показатель инвестиционной привлекательности предприятий, оценена их рангах, сделаны соответствующие выводы.

Сравнительный анализ полученных результатов показал, что использование авторской математической модели, основанной на использовании ряда основных темповых финансовых показателей, будет способствовать более глубокому анализу инвестиционной привлекательности предприятий машиностроения, раскрывать наиболее полную ряд преимуществ потенциальных инвестиционных альтернатив предприятий для привлечения инвестиций.

Ключевые слова: объект инвестирования, инвестиционная привлекательность, научно-методическое обеспечение, математическая модель, метод, темповый оценочный показатель, интегральный показатель, ранг предприятия.

L. V. SOKOLOVA, O.V. KOLISNYK, G. M. VERIASOVA
SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF DECISION MAKING ON THE CHOICE OF
THE MOST ATTRACTIVE REAL INVESTMENT OBJECT

The article considers the issues of research and analysis of existing scientific and methodological approaches to the assessment of the indicator of investment attractiveness of machine-building enterprises - real investment objects in order to make an appropriate reasonable investment decision. The investment attractiveness of an enterprise is characterized primarily by a set of indicators of its financial and economic position based on the analysis of which a potential investor can make a management decision on the expediency of investing free funds in the development of this enterprise without significant risk of losing them or not receiving the expected return on invested capital.

In practice, the decision-making on the choice of a model for evaluating the investment attractiveness of economic entity will allow optimizing the modeling process for evaluating the integrated indicator of investment attractiveness of a machine-building enterprise according to the criterion of the adequacy of the chosen mathematical model for the obtained assessment results.

A step-by-step technology for solving the problem was developed, which is based on the general scheme for making an investment decision and contains 12 substantive steps. Experimental approbation of the proposed approach was implemented on the example of the use of three a priori selected descriptive rigidly determined mixed mathematical models and on the factual basis of three domestic machine-building enterprises. An integral indicator of the investment attractiveness of enterprises was calculated, their ranks were assessed, and appropriate conclusions were made.

A comparative analysis of the results showed that the use of the author's mathematical model based on the use of a number of key financial indicators will contribute to a deeper analysis of the investment attractiveness of machine-building enterprises, to reveal the most complete range of advantages of potential investment alternatives of enterprises to attract investments.

Key words: investment object, investment attractiveness, scientific and methodological support, mathematical model, method, tempo estimate indicator, integral indicator, enterprise rank.

Вступ. Важливою передумовою соціально-економічного прогресу та конкурентоспроможності України на світовому ринку є сталий розвиток вітчизняних товаровиробників і, зокрема, представників промислового комплексу – підприємств машинобудування. Забезпечення високого рівня їх конкурентоспроможності на внутрішніх та зовнішніх ринках збуту можливе за умови ефективного реагування на технологічні зміни, впровадження нової техніки та технологій енергозбереження, виробництва високоякісної та безпечної продукції, що потребує активізації інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств за умови використання різних джерел інвестування. Сьогодні функціонування багатьох вітчизняних підприємств-товаровиробників у країні відбувається за умови відчуття гострої нестачі інвестиційних ресурсів. Це обумовлює необхідність підвищеної уваги щодо пошуку додаткових джерел фінансування програм інноваційного інвестування на підприємствах машинобудування, що потребує виваженої оцінки інвестиційної привабливості кожного підприємства як можливого об'єкта для вкладення коштів потенційних інвесторів з метою отримання вагомих аргументів на його користь.

Аналіз стану питання. На сьогодні актуальним залишається питання розробки науково-методичного забезпечення процесу оцінювання інвестиційної привабливості підприємств машинобудування, відповідно до якого інтегральна оцінка шуканого показника була би отримана на основі достатньої сукупності темпових показників, які характеризують виробничу діяльність підприємств та ураховують їх галузеву специфіку. Тому розробка науково-методичного інструментарію щодо оцінювання інвестиційної привабливості машинобудівних підприємств країни є дуже важливою.

Розвиток підприємств машинобудування має значні перспективи як з точки зору забезпечення внутрішніх потреб, так і можливостей розширення присутності на зовнішніх ринках. Однак, сталому розвитку підприємств промислового комплексу України заважає негативний вплив певної сукупності чинників, серед яких, на думку фахівців, перш за все, можна виділити недостатність власних інвестиційних ресурсів та низьку інвестиційну активність підприємств [1–4]. Тому у теперішній час для підприємств машинобудування актуалізується проблема залучення коштів інвесторів, рішення якої стає гальною та важливою задачею сьогодення.

Аналіз основних досягнень і літератури. Ефективність економічного розвитку промислового комплексу країни нерозривно пов'язана із підвищенням інвестиційної привабливості підприємств – потенційних об'єктів інвестування на ринку реальних інвестицій як для залучення іноземних інвестицій, так і для міжрегіонального перерозподілу інвестиційних ресурсів. Ступінь інвестиційної привабливості

машинобудівного підприємства є індикатором, відповідно до значень якого інвестори можуть приймати відповідні інвестиційні рішення щодо необхідності та доцільності вкладення фінансових коштів у розвиток конкретного підприємства. Питання залучення інвестиційних ресурсів є важливим на будь-якому етапі функціонування підприємства: починаючи із етапу створення та закінчуючи його ліквідацією. Для отримання залучених інвестиційних ресурсів підприємство повинно відповідати ряду характеристик, тобто бути інвестиційно привабливим.

За результатами аналізу літературних джерел з проблеми дослідження було виявлено, що серед здобутків сучасної науки у зазначеному напрямку потрібно виділити роботи таких вітчизняних економістів, як Білик М. С., Бойчук Р. М., Гайдучкий А. П., Гриньова В. М., Деренська Я. М., Єпіфанов А. О., Коюда О. П., Лепейко Т. І., Перерва П. Г., Пономаренко В. С., Ткаченко А. М., Ястремська О. М. та багато інших.

Сучасні підходи до оцінки інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання знайшли відображення у роботах таких науковців, як Дібніс Г. [5], Єпіфанов А. О. [6], Ковальова Н. Л. [7], Носова О. В. [8], Покатаєва К. П. [9], Соколова Л. В. [10], Ткаченко А. М. [1], Щиборщ К. [11] та інші.

Критичний огляд існуючих методик аналізу інвестиційної привабливості підприємства зробили у своїх наукових працях Гайдучкий А. П. [12], Васильцова А. М. [13], Пилипенко О. І. [14], Хобта В. М. [15], Черниш С. С. [16] та інші.

Беручи до уваги численні наукові розробки, позитивний досвід роботи науковців, слід зазначити, що не існує єдиного погляду як щодо визначення показника інвестиційної привабливості підприємства, так і формалізації самої задачі його оцінювання.

Мета дослідження. Метою дослідження є розробка науково-методичного забезпечення процесу прийняття рішення щодо вибору найбільш привабливого об'єкту реального інвестування із застосування трьох обраних математичних моделей на прикладі трьох машинобудівних підприємств.

Результати дослідження. Інвестиційна привабливість підприємства є певною сукупністю характеристик його виробничої, а так само комерційної, фінансової, в деякій мірі управлінської діяльності та особливостей того чи іншого інвестиційного клімату, за результатами якого свідчать про доцільність і необхідність здійснення інвестицій у нього. Перемагає як правило інвестиційно-привабливий об'єкт, в який відбуваються вкладення інвестицій.

Аналіз науково-методичних підходів щодо оцінки інвестиційної привабливості підприємств надав можливості з'ясувати, що інвестиційна привабливість підприємства – потенційного об'єкта інвестування є важливим показником, під яким

розуміють його інтегральну характеристику, перш за все, з точки зору наявного фінансового стану. Для досягнення поставленої мети розроблено поетапну технологію вирішення задачі, яка базується на загальній схемі прийняття інвестиційного рішення. Основними етапами реалізації даної технології є такі:

1 етап - формалізована постановка шуканої задачі;
2 етап - формування переліку промислових підприємств – потенційних реальних об'єктів інвестування;

3 етап - вибір математичних моделей оцінки інвестиційної привабливості підприємств на основі інтегрального показника;

4 етап - формування системи оцінних фінансових показників;

5 етап - збір необхідної інформації та її перевірка на достовірність;

6 етап - формування групи експертів, оцінка рівня узгодженості думок експертів за допомогою коефіцієнта конкордації;

7 етап - розрахунок параметрів математичних моделей (локальних оцінних фінансових показників);

8 етап - експертна оцінка значущості оцінних фінансових показників;

9 етап - розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості кожного досліджуваного підприємства (ШАЕ – integral indicator of investment attractiveness of an enterprise) за кожною обраною математичною моделлю;

10 етап - ранжування підприємств за критерієм «max ШАЕ \approx R=1»;

11 етап - аналіз отриманих результатів та надання відповідних рекомендацій топ-менеджерам підприємств, потенційним інвесторам;

12 етап – прийняття рішення по вибору найбільш привабливого об'єкта реального інвестування.

Для практичної реалізації запропонованого науково-методичного підходу щодо вибору найбільш інвестиційного привабливого підприємства було оцінено показник ШАЕ ряду промислових підприємств із застосуванням різних математичних моделей та надано порівняльну характеристику отриманих результатів дослідження. Для цього було обрано три методичних підходу, кожен із яких базується на використанні відповідної дескриптивної жорстко детермінованої змішаної моделі – математичної моделі оцінки інвестиційної привабливості промислових об'єктів – підприємств. Автором першої моделі є фахівець у сфері фінансового аналізу Ковальов В. В. [17], другої моделі – економіст Коюда О. П. [18], третьої моделі – науковці Соколова Л. В., Кирій В. В., Соколов О. Є. [19].

Для проведення відповідних розрахунків було сформовано систему локальних оцінних фінансових показників (коефіцієнтів), які відповідають таким умовам, як:

- використання показників офіційної статистичної річної звітності підприємств;

- використання експертних оцінок для визначення значущості оцінних показників математичних моделей;

- використання обґрунтовано обмеженої кількості локальних оцінних фінансових показників, на основі яких синтезовано математичні моделі;

- здійснення рейтингової оцінки промислових підприємств стосовно рівня їх інвестиційної привабливості, що забезпечує важливу для потенційних інвесторів можливість порівняння результатів оцінки.

Відповідно до першої моделі розраховується R_i – рейтингова оцінка промислового підприємства – об'єкта дослідження за такою формулою:

$$R_i = \sqrt{K_1(X_{ij})^2 + \dots + K_i(X_{ij})^2 + \dots + K_n(X_{ij})^2} \rightarrow \max,$$

де X_{ij} – значення стандартизованого i -го фінансового показника j -го підприємства; $i = (1;n)$; $j = (1;m)$; n – кількість оцінних фінансових показників; m – кількість досліджуваних підприємств; K_i – ваговий коефіцієнт i -го оцінного фінансового показника.

Відповідно до другої моделі інтегральний показник інвестиційної привабливості підприємства I_j розраховується за такою формулою:

$$I_j = \sum_{i=1}^n \prod_{i=1}^n d_i \times \frac{|X_{ij} - X_{i \max(\min)}|}{X_{i \max} - X_{i \min}},$$

де X_{ij} – значення i -го показника; $i = (1;n)$; $j = (1;m)$; d_i – рівень значущості i -го показника, визначається експертно; n – кількість оцінних фінансових показників; m – кількість досліджуваних підприємств; $X_{i \min}$ – мінімальне значення i -го показника (при мінімізації); $X_{i \max}$ – максимальне значення i -го показника (при максимізації).

Для розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості промислового підприємства за третьою моделлю використовується формула, яка базується на застосуванні темпових оцінних показників:

$$\Pi_{\text{пп}} = \sqrt{\sum_{i=1}^l \left| \gamma_i \left(1 + \frac{\Delta K_i}{K_i^t} \right) \right| \times \sum_{j=1}^m \left| \gamma_j \left(1 - \frac{\Delta K_j}{K_j^t} \right) \right|} \rightarrow \max,$$

де $\Pi_{\text{пп}}$ – інтегральний показник інвестиційної привабливості підприємства; $\Delta K_i, \Delta K_j$ – абсолютне відхилення значень i -го та j -го фінансових показників; $i=(1;l)$, $j=(1;m)$; l – кількість локальних фінансових показників-стимуляторів; m – кількість локальних фінансових показників-дестимуляторів; n – загальна кількість показників, що оцінюються; $n = l + m$; K_i^t – значення i -го локального фінансового показника-стимулятора за t -ий період часу; K_j^t – значення j -го

локального фінансового показника-дестимулятора за t -ий період часу; γ_i, γ_j – ранги значущості фінансових показників (експертна оцінка).

Чисельні значення абсолютних відхилень значень i -го та j -го фінансових показників визначаються за такими формулами відповідно:

$$\Delta K_i = K_i^{t+1} - K_i^t, \quad \Delta K_j = K_j^{t+1} - K_j^t,$$

де K_i^{t+1} – значення i -го локального фінансового показника-стимулятора за $(t+1)$ -ий період часу;

K_j^{t+1} – значення j -го локального фінансового показника-дестимулятора за $(t+1)$ -ий період часу.

Слід зазначити, що у подальшому прийнято єдине позначення інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства у вигляді ШАЕ.

Для реалізації математичних моделей було обрано 9 фінансових оцінних показників, з них:

7 – показники-стимулятори,

2 – показники-дестимулятори.

Обґрунтування вибору конкретних фінансових показників наведено у науковій праці [20]. Економічний зміст, нормативне значення кожного обраного до математичних моделей фінансового показника та експертна оцінка його значущості (можливий варіант) наведені у табл. 1.

Оцінку інвестиційної привабливості потенційних об'єктів інвестування виконано на фактологічній основі трьох реальних промислових підприємств м. Харкова, які при моделюванні позначені як підприємство № 1, підприємство № 2; підприємство № 3. Узагальнена вхідна інформація щодо чисельних значень фінансових показників підприємств представляється у форматі табл. 2, яка є макетом її змістовного наповнення.

Отримані результати розрахунків інтегрального показника інвестиційної привабливості кожного промислового підприємства за трьома обраними математичними моделями у динаміці та відповідні їх ранги наведені у табл. 3.

Аналіз отриманих даних показує, що повністю співпадають результати щодо рангів підприємств, отриманих за першою та другою математичними моделями. Найбільш інвестиційно привабливим для потенційних інвесторів є машинобудівне підприємство № 1, оскільки саме йому відповідає максимальне значення показника інвестиційної привабливості за трьома моделями.

Оскільки третя модель базується на темпових показниках, що вигідно виділяє її серед інших математичних моделей, то можна вважати, що саме вона є найбільш адекватною для практичного використання у нестабільних, непередбачуваних умовах зовнішнього середовища.

Таблиця 1 – Економічний зміст, нормативне значення оцінних фінансових показників та експертна оцінка рівня їх значущості

Фінансовий показник (коефіцієнт)	Економічний зміст показника	Нормативне значення показника	Рівень значущості показника
1. Коефіцієнт загальної ліквідності	Здатність розрахуватися із заборгованістю в майбутньому	$\geq 2,0$	0,09
2. Коефіцієнт автономії	Незалежність від зовнішніх джерел фінансування	$\geq 0,5$	0,08
3. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Оборотність власного капіталу	ріст	0,11
4. Коефіцієнт фондівіддачі	Обсяг реалізації на 1 грн. необоротних (необігових) активів	ріст	0,12
5. Рентабельність активів	Ефективність інвестицій у власний розвиток	ріст	0,15
6. Рентабельність продажів	Ефективність (прибутковість) збуту	ріст	0,17
7. Коефіцієнт раціональності	Характеристика частини виручки від реалізації, що вилучається на відшкодування поточної кредиторської заборгованості	$< 0,8$	0,06
8. Коефіцієнт незалежності	Величина позикових засобів, що припадають на кожну гривню власних засобів, вкладених в активи	$\leq 1,0$	0,08
9. Рентабельність продукції (валова рентабельність продажів)	Ефективність виробленої продукції	ріст	0,14
Усього			1,00

Джерело: авторська розробка

Таблиця 2 – Вхідна інформація: чисельні значення фінансових показників підприємств

Фінансовий показник	Значення фінансового показника за підприємствами								
	(t-2)-ий рік			(t-1)-ий рік			t-ий рік		
	підприємство			підприємство			підприємство		
	№1	№2	№3	№1	№2	№3	№1	№2	№3
K ₁									
...									
K ₉									

Таблиця 3 – Узагальнені результати розрахунків інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємств

Номер підприємства та його ранг за моделлю/роком	Розрахункові значення інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємств за моделями і роками, ШАЕ					
	модель 1		модель 2		модель 3	
	(t-1)-й рік	t-й рік	(t-1)-й рік	t-й рік	(t-1)-й рік	t-й рік
1	2	3	4	5	6	7
№1: 1/1/1, 1/1/2; 1/2/1, 1/2/2; 1/3/1, 1/3/2	0,265	0,281	0,973	1,026	1,139	1,441
№2: 2/1/1, 3/1/2; 2/2/1, 3/2/2; 2/3/1, 3/3/2	0,247	0,219	0,487	0,352	1,024	0,994
№3: 3/1/1, 2/1/2; 3/2/1, 2/2/2; 3/3/1, 2/3/2	0,246	0,228	0,446	0,353	0,981	1,087

Джерело: авторська розробка

Висновки. Сьогодні при розробці інноваційно-інвестиційної політики кожного вітчизняного машинобудівного підприємства обов'язково необхідно урахувати взаємні інтереси як суб'єкта

господарювання, так і його потенційних інвесторів. Можливість залучення інвестицій залежить від розуміння та врахування інтересів партнерів, від можливості бачити об'єкт інвестування з позиції інвестора та оцінити його інвестиційну привабливість. Підприємство також зацікавлене в підвищенні рівня інвестиційної привабливості, бо це створить базис для його подальшого сталого розвитку в умовах ринкових відносин, впровадження нових технологій, підвищення рівня конкурентоспроможності продукції та підприємства у цілому. Визначення інвестиційної привабливості окремого підприємства як потенційного об'єкта інвестування здійснюється інвесторами в процесі визначення доцільності капітальних вкладень, вибору в придбанні альтернативних об'єктів і купівлі акцій окремих підприємств.

Сьогодні функціонування багатьох вітчизняних машинобудівних підприємств відбувається за умови відчуття гострої нестачі інвестиційних ресурсів. Це обумовлює необхідність підвищеної уваги щодо пошуку додаткових джерел фінансування інноваційних програм інвестування на машинобудівних підприємствах, що потребує виваженої оцінки інвестиційної привабливості кожного з них як можливого об'єкта для вкладення коштів потенційних інвесторів з метою отримання вагомих аргументів на його користь.

Застосування на практиці даного науково-методичного підходу до визначення рівня інвестиційної привабливості забезпечує можливість інтерпретації отриманої інформації та прийняття на основі визначених показників управлінських рішень, як з боку інвестора щодо вкладання коштів, так і з боку машинобудівного підприємства-реципієнта щодо

підвищення власного інвестиційного рейтингу. Зроблені теоретичні та практичні рекомендації щодо оцінки інвестиційної привабливості машинобудівного підприємства надають можливість підвищити його інвестиційний рейтинг та сприяють забезпеченню формування основи для отримання ним від інвесторів інвестицій, необхідних йому для впровадження сучасних інновацій і подальшого економічного розвитку у сучасному конкурентному середовищі.

Список літератури

1. Ткаченко А. М. Економічна оцінка інвестиційної привабливості підприємства / А. М. Ткаченко, О. Кушнір. URL: www.zgia.zp.ua/gazeta/evzdia_4_154.pdf.
2. Короткова О. В. Інвестиційна привабливість підприємства. URL: www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2132.
3. Задорожна Я. Є. Підвищення інвестиційної привабливості підприємства як напрямок залучення інвестиційних ресурсів / Я. Є. Задорожна, Л. П. Дядечко // *Інвестиції : практика та досвід*. № 2. 2007. С. 32–35.
4. Макарий Н. П. Оцінка інвестиційної привабливості українських підприємств / Н. П. Макарий // *Економіст*. 2011. № 10. С. 52.
5. Дібніс Г. Методика оцінювання інвестиційної привабливості підприємств / Г. Дібніс // *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 7 (85). С. 228–240.
6. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання: Монографія / А. О. Єпіфанов, Н. А. Дехтяр, Т. І. Мельник, І. О. Школьник та ін. / За ред. доктора економічних наук А. О. Єпіфанова. Суми: УАБС НБУ, 2007. 286 с.
7. Ковальова Н. Л. Проблеми підвищення інвестиційної привабливості підприємств / Н. Л. Ковальова // *Економіка і маркетинг в XXI столітті*. 2008. № 4. С. 55–57.
8. Носова О. В. Інвестиційна привабливість підприємства // *Стратегічні пріоритети*. 2008. № 1 (12). С. 120–126.
9. Покатаєва К. П. Методичний підхід до інтегральної рейтингової оцінки інвестиційної привабливості підприємства на основі факторного аналізу / К. П. Покатаєва // *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. Технічний прогрес і ефективність виробництва. Харків : НТУ «ХПІ». 2007. № 14. С. 57–69.
10. Соколова Л. В. Моделювання вибору інвестиційно-привабливого промислового об'єкта / Л. В. Соколова, Т. М. Герман // *Економіка : проблеми теорії та практики*: Збірник наукових

- праць. Випуск 249. В 5 т. Т. 5. Дніпропетровськ : ДНУ, 2009. С. 1312–1316.
11. Щиборщ К. Оценка инвестиционной привлекательности предприятий / К. Щиборщ. URL: <http://www.irinafa.narod.ru/68.do>.
 12. Гайдучий А. П. Оцінка інвестиційної привабливості економіки / А. П. Гайдучий. URL: eip.org.ua/docs/EP_04_4_119_uk.pdf.
 13. Васильцова А. М. Сравнительный анализ трактовок и методик оценки инвестиционной привлекательности предприятия / А. М. Васильцова. URL: <http://ekonomika.snauka.ru/2013/08/2935>.
 14. Пилипенко О. І. Аналіз інвестиційної привабливості підприємства: огляд методик / О. І. Пилипенко // *Міжнародний збірник наукових праць*. 2010. Вип. 1(13). С. 324–330.
 15. Хобта В. М. Порівняльна оцінка методів визначення інвестиційної привабливості підприємств / В. М. Хобта, А. В. Мешков // *Економіка : проблеми теорії та практики*. Зб. наук. праць. Випуск 182 : В 3 т. Том II. Дніпропетровськ : ДНУ, 2003. С. 284–293.
 16. Черниш С. С. Огляд методик аналізу інвестиційної привабливості підприємства / С. С. Черниш. URL: irbis-nbuv.gov.ua/cgiirbis_64.exe?..
 17. Ковалев В. В. Финансовый анализ : Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В. В. Ковалев. 2-е изд. М. : Финансы и статистика, 1996. 512 с.
 18. Коюда О. П. Інвестиційна привабливість підприємства в умовах трансформації економіки : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01 / Харківський державний економічний університет. Харків, 2003. – 20 с.
 19. Соколова Л. В. Дослідження моделей оцінки інвестиційної привабливості енергопостачальних підприємств / Л. В. Соколова, В. В. Кирій, О. С. Соколов // *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. Збірник наукових праць. Тематичний випуск : Технічний прогрес і ефективність виробництва. Харків : НТУ «ХПІ», 2006. № 13(1). С. 8–13.
 20. Соколова Л. В. Фінансова привабливість підприємства: оцінка та перспективи застосування / Л. В. Соколова // *Актуальні проблеми економіки*. – 2005. № 6 (48). С. 48–56.
 6. Ocinka kreditosposobnosti ta investicijnoy privablivosti sub'yektiv gospodaryuvannya: Monografiya / A. O. Yepifanov. N. A. Dehtyar. T. I. Melnik. I. O. Shkolnik ta in. / Za red. doktora ekonomichnih nauk A. O. Yepifanova. Sumi: UABS NBU, 2007. 286 s.
 7. Kovalova N. L. Problemi pidvishennya investicijnoy privablivosti pidpriyemstv / N. L. Kovalova // *Ekonika i marketing v XXI veke*. 2008. № 4. S. 55–57.
 8. Nosova O. V. Investicijna privablivist pidpriyemstva // *Strategichni prioriteti*. 2008. № 1 (12). S. 120–126.
 9. Pokatayeva K. P. Metodichnij pidhid do integralnoy rejtingovoyi ocinki investicijnoy privablivosti pidpriyemstva na osnovi faktornogo analizu / K. P. Pokatayeva // *Visnik Nacionalnogo tehnicnogo universitetu «Harkivskij politehnicnij institut»*. *Tehnicnij progres i efektiivnist virobництва*. Harkiv : NTU «HPI». 2007. № 14. S. 57–69.
 10. Sokolova L. V. Modelyuvannya viboru investicijno-privablivogo promislavogo ob'yektu / L. V. Sokolova, T. M. German // *Ekonika : problemi teorii ta praktiki*: Zbirnik naukovih prac. Vipusk 249. V 5 t. T. 5. Dnipropetrovsk : DNU, 2009. S. 1312–1316.
 11. Shhiborshh K. Ocenka investicionnoy privlekatel'nosti predpriyatij / K. Shhiborshh. URL: <http://www.irinafa.narod.ru/68.do>.
 12. Gajduckij A. P. Ocinka investicijnoy privablivosti ekonomiki / A. P. Gajduckij. URL: eip.org.ua/docs/EP_04_4_119_uk.pdf.
 13. Vasil'cova A. M. Sravnitel'nyj analiz traktovok i metodik ocenki investicionnoy privlekatel'nosti predpriyatija / A. M. Vasil'cova. URL: <http://ekonomika.snauka.ru/2013/08/2935>.
 14. Pilipenko O. I. Analiz investicijnoy privablivosti pidpriyemstva: oglyad metodik / O. I. Pilipenko // *Mizhnarodnij zbirnik naukovih prac*. 2010. Vip. 1(13). S. 324–330.
 15. Hobta V. M. Porivnyalna ocinka metodiv viznachennya investicijnoy privablivosti pidpriyemstv / V. M. Hobta, A. V. Myeshkov // *Ekonika : problemi teorii ta praktiki*. Zb. nauk. prac. Vipusk 182 : V 3 t. Tom II. Dnipropetrovsk : DNU, 2003. S. 284–293.
 16. Chernish S. S. Oglyad metodik analizu investicijnoy privablivosti pidpriyemstva / S. S. Chernish. URL: irbis-nbuv.gov.ua/cgiirbis_64.exe?..
 17. Kovalev V. V. Finansovyy analiz : Upravlenie kapitalom. Vybory investitsij. Analiz otchetnosti / V. V. Kovalev. 2-e izd. M. : Finansy i statistika, 1996. 512 s.
 18. Koyuda O. P. Investicijna privablivist pidpriyemstva v umovah transformaciyi ekonomiki : avtoref. dis. ... kand. ekon. nauk : 08.06.01 / Harkivskij derzhavnij ekonomichnij universitet. Harkiv, 2003. – 20 s.
 19. Sokolova L. V. Doslidzhennya modelej ocinki investicijnoy privablivosti energopostachalnih pidpriyemstv / L. V. Sokolova, V. V. Kirij, O. Ye. Sokolov // *Visnik Nacionalnogo tehnicnogo universitetu «Harkivskij politehnicnij institut»*. Zbirnik naukovih prac. Tematicnij vipusk : Tehnicnij progres i efektiivnist virobництва. Harkiv : NTU «HPI», 2006. № 13(1). S. 8–13.
 20. Sokolova L. V. Finansova privablivist pidpriyemstva: ocinka ta perspektivi zastosuvannya / L. V. Sokolova // *Aktualni problemi ekonomiki*. – 2005. № 6 (48). S. 4

Надійшла (received) 29.04.2019

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Соколова Людмила Василівна (Соколова Людмила Васильевна, Sokolova Liudmyla) – доктор економічних наук, професор, Харківський національний університет радіоелектроніки, професор кафедри Економічної кібернетики та управління економічною безпекою; м. Харків, Україна; ORCID: 0000-0001-8106-1523; e-mail: liudmyla.sokolova@nure.ua

Колісник Ольга Володимирівна (Колесник Ольга Владимировна, Kolisnyk Olga) – кандидат економічних наук, Харківський національний університет радіоелектроніки, доцент кафедри Економічної кібернетики та управління економічною безпекою; м. Харків, Україна; ORCID: 0000-0001-8911-5933; e-mail: olha.kolisnyk@nure.ua

Верясова Ганна Миколаївна (Верясова Анна Николаевна, Veriasova Ganna) – Харківський національний університет радіоелектроніки, старший викладач кафедри Економічної кібернетики та управління економічною безпекою; м. Харків, Україна; ORCID: 0000-0002-5287-9833; e-mail: ganna.veriasova@nure.ua